

Läxa

Årskurs: Gymnasiet

Ämne: Filosofi

Teknik: Frihet och rättvisa

Ordkollen

Här listas tio ämnesord på läxans tema som är bra att känna till betydelsen av.

1. **Frihet** - Tillstånd av att vara fri och oberoende, fri från tvång eller kontroll.
2. **Negativ frihet** - Frihet från inblandning av andra, där individen är fri att göra som hen vill så länge det inte skadar andra.
3. **Positiv frihet** - Frihet att agera i enlighet med sina egna avsikter, att kunna realisera sina möjligheter.
4. **Distributiv rättvisa** - Rättvisa i fördelningen av resurser och förmåner inom ett samhälle.
5. **Retributiv rättvisa** - Rättvisa som fokuserar på straff och belöning i relation till handlingar.
6. **Merit** - Princip där individer bedöms och belönas baserat på prestation och meriter.
7. **Behov** - Trots individuella meriter, inkluderar rättvisa att tillgodose grundläggande behov.
8. **Rawls** - Filosof känd för sina teorier om rättvisa, inklusive den ursprungliga positionen och differensprincipen.
9. **Nozick** - Filosof som fokuserade på individuell rättighet och minimal stat, kritisk mot distributiv rättvisa.
10. **Patriarkat** - Ett samhällsligt system där män har makt och kvinnor är i en underordnad position.

Instuderingsfrågor

1. Vad är frihet? Hur kan man förklara det för någon som aldrig har upplevt det?
2. Vad är skillnaden mellan positiv- och negativ frihet?
3. Hur stor frihet ska individen ha i ett samhälle?
4. Vad är skillnaden mellan distributiv och retributiv rättvisa?
5. Definiera de olika rättviseteorier som vi har gått igenom; merit, prestation, likhet, behov.
6. Vad är den ursprungliga positionen enligt Rawls?
7. Varför ska vi befinna oss bakom en slöja av okunnighet?
8. Hur fri är Rawls frihetsprincip?
9. Vad menar Rawls med sin differensprincip?

10. Hur ser Nozick på frihet och rättvisa i sin stat?
11. Vad ska staten sköta enligt Nozick?
12. Vad hade Nozick tyckt om behovsanpassningar i en stat?
13. Hur delas vi in i de olika samhällsklasserna enligt Platon?
14. Har det moderna samhället likheter med Platons idealstat? Kan du komma på andra exempel på samhällen med likheter?
15. Dra paralleller mellan Platons stat och ett kommunistiskt samhälle.
16. Är det förnuftigt att de klokaste ska styra i ett samhälle?
17. Är samhället patriarkalt? Kan det motverkas?
18. Hur hade Rawls, Nozick och Platon ställt sig till en tanke om att staten ska verka för ett samhälle med jämlikhet mellan könen?

Övning

Nedan listas uppgifter och fyra svarsalternativ. Du ska ringa in det alternativ som är korrekt. Observera att av de fyra alternativen är endast ett korrekt.

Beskrivning	A	B	C	D
Vad innebär negativ frihet?	Frihet från inblandning	Rätt till materiella fördelar	Makten att styra andra	Acceptans av normer
Vilken teori fokuserar på individens rättighet?	Distributiv rättvisa	Retributiv rättvisa	Nozicks teori	Meritokratisk rättvisa
Vad säger Rawls om rättvisa?	Den är distribuerad	Den kommer från οὐλογοικός	Den är subjektiv	Den är universell
Vilken struktur har Platons idealstat?	En oligarki	En demokrati	En mån av behov	En aristokrati
Vad innebär slöjan av okunnighet?	Att individer inte är medvetna om sina villkor	Att man inte kan påverka sin situation	Att kunskap är farlig	Att man döljer sin identitet
Vilka klasser finns i Platons samhälle?	Arbetare, krigare, filosofer	Vi visar uteslutande	Federalister	Anarkister
Vad argumenterar Nozick för?	Mycket stat	Mindre stat	Inga rättigheter	Ogenomskinlig rättvisa
Vilken rättvisa främjar behov?	Retributiv	Distributiv	Merit	Opartisk
Vad menar Rawls med differensprincipen?	Ojämlikhet ska gagna de sämst ställda	Alla ska vara likadana	Bara privilegierade ska vinna	Ingen skillnad ska finnas

Ska de klokaste styra, enligt Platon?

Ja

Nej

Endast under vissa omständigheter

Bara i krissituationer

Skrivuppgifter

Här presenteras tre olika skrivuppgifter som är utformade på tre olika svårighetsnivåer: enkel, medel och svår.

Skrivuppgift 1: *En utforskning av frihet*

Beskriv vad frihet innebär och hur det påverkar individens liv och val. Besvara gärna frågor om negativ och positiv frihet. **Svarslängd:** ca. 200 ord (En halvsida).

Skrivuppgift 2: *Rättvisa i samhälle*

Jämför och kontrastera Rawls och Nozicks rättviseteorier. Vilka skillnader finns det, och hur stödjer de sina argument? **Svarslängd:** ca. 300 ord (En halv till en A4-sida).

Skrivuppgift 3: *Platons idealstat i ett modernt perspektiv*

Analysera Platons idealstat och diskutera hur dess egenskaper kan synas i dagens samhällen. Ge konkreta exempel. **Svarslängd:** ca. 400 ord (En till en och en halv A4-sidor).

Tags: [Läxa](#)